

Gevangen in De Blokhuispoort

DE BLOKHUISPOORT IN LEEUWARDEN, EEN VOORMALIGE GEVANGENIS, IS EEN BIJZONDER MONUMENT OP EEN LOCATIE WAARVAN DE GESCHIEDENIS TERUGGAAT TOT IN DE 15E EEUW. EIND 2007 VERTROK DE LAATSTE GEDETINEERDE UIT DE BLOKHUISPOORT GEVANGENIS. SINSDIEN IS HET GEBOUW EEN CREATIEF BEDRIJVENCENTRUM GEWORDEN, WAAR BEDRIJVEN EN KUNSTENAARS EEN VOORMALIGE CEL KUNNEN HUREN. FRIESLAND POST SPOORDE EEN AANTAL EX-GEDETINEERDEN OP EN BLIKTE MET HEN TERUG OP HUN LEVEN IN DE CEL. DEZE MAAND DEEL 3.

'De eerste weken waren verschrikkelijk. Ik zat meer dan twintig uur per dag in mijn cel en verveelde me dood'

RUIM EEN JAAR BRACHT ELMO VAN DER ZEE (52) UIT LEEUWARDEN ZIJN LEVEN ALS GEDETINEERDE DOOR IN DE A-VLEUGEL VAN VOORMALIG GEVANGENIS DE BLOKHUISPOORT TE LEEUWARDEN.

'HET WAS DEZELFDE CEL ALS WAAR MIJN VADER TWINTIG JAAR DAARVOOR IN ZAT.'

Wat mij het meest is bijgebleven van mijn detentieperiode? Het moment dat ik door een bewaarster werd gepijpt in mijn cel. Ineens stond ze voor me en trok ze mijn broek naar beneden. Ik heb haar daarna nooit meer gezien, maar denk nog vaak terug aan dat moment. Het voelde als een jongensdroom die uitkwam. Zestien maanden moest ik brommen voor een geweldsdelict. Het was op een donderdagochtend in mei 1998 toen ik me meldde op het politiebureau. Ik werd gelijk ingerekend, maar mocht nog dezelfde avond op de kamer van de commandant de voetbalwedstrijd Ajax - PSV zien. Het werd 5-0 voor mijn club Ajax, ik vergeet het nooit meer. Nog dezelfde week kreeg ik een cel toegewezen in de Blokhuispoort: A13. Het was dezelfde cel als waar mijn vader twintig jaar daarvoor in zat. Gelukkig bleef die ouwe mijn detentieperiode bespaard - hij was al dood. Het had hem anders behoorlijk wat kopzorgen opgeleverd. De eerste weken waren verschrikkelijk.

Ik zat meer dan twintig uur per dag in mijn cel en verveelde me dood. Elk moment greep ik aan om maar uit dat hokje van tweeënhalve bij drie meter te komen. Dat begon met de kerkdienst op woensdagavond. Deze dienst stond vooral bekend om de mokkeltjes die de pastoor meenam. "Hest haar ook zien?" was het dan de volgende ochtend op de luchtplaats. Vrouwen hadden aan aandacht geen gebrek in de Blokhuispoort. Zodra we op de gang hakjes hoorden tikken, schuifelden we naar ons kijkgaatje om een blik van het andere geslacht op te vangen. Zag ze er goed uit, dan leverde het vaak een fluitconcert op. Na twee maanden kreeg mijn leven in de gevangenis wat ritme. 's Ochtends kluste ik knutselde ik in de werkruimte en 's middags bracht ik door in de bibliotheek. Vooral de boeken van Peter R. de Vries verslond ik. En Suske en Wiske's. Per uur las ik er wel twintig. Mijn zus nam tijdens één van de wekelijkse bezoeken naalden en draden mee om te haken. Ik keek haar aan en zei: "Ben je gek geworden." Een paar weken later had ik mijn eerste trui gehaakt.'

'Om toch een beetje een huiselijke sfeer in mijn cel te creëren, hing ik kaarten en tekeningen van mijn zoon en neefjes en nichtjes op. Ook had ik een parkiet. Tamtam heette die. Met een botte kinderschaar - die ik voor mijn haakwerkjes in mijn cel mocht houden - knipte ik de uiteinden van Tamtams vleugels af. Zo werd hij sneller tam en vloog hij niet voortdurend weg. Van karton maakte ik een tafel waar ik een asbak op plaatste. Officieel mocht dat niet, maar ik was het lievelingetje van de bewaarders en dus zagen ze weleens wat door de vingers. Die goede gezindheid leverde mij soms ook extra sigaretten of sigaren op. Vooral met zo'n dikke vette Havana was ik erg blij. Uren stond mijn cel blauw.

Nog niet zo lang geleden heb ik alle brieven die ik in mijn cel schreef, weg gemieterd. Dat voelde als een afsluiting, al word ik nog regelmatig geconfronteerd met mijn detentieperiode. Zo word ik in een lift helemaal panisch; kleine ruimtes maken me gek. Mijn rug, die al zwak was, is tijdens mijn gevangenschap slechter geworden. Eigenlijk zijn die keiharde celbedden niet te harden. Een paar maanden na mijn vrijlating werd ik zwaar depressief; mede door deze depressiviteit en mijn rugklachten ben ik kort na mijn vrijlating arbeidsongeschikt verklaard. Al met al heeft mijn detentieperiode best nadelige gevolgen gehad, al blijf ik positief: ik heb geleerd mijn vrijheid te waarderen.'

TEKST: SONJA ONCLIN

FOTO'S: ROBERT POSTHUMUS

Elmo van der Zee zat van mei 1998 tot september 1999 vast in cel A13 voor het plegen van een geweldsdelict. Kent u ook iemand die een straf moest uitzitten in één van de cellen van voormalig gevangenis De Blokhuispoort? Mail redactie@frieslandpost.nl.